

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Institutionen för språk och litteraturer

Japanska

MASKULINITETER I MANGA

En studie i huruvida maskuliniteter skiljer sig i en manga riktad
till flickor jämfört med en manga riktad till pojkar

Rebecka Jönsson

Kandidatuppsats

Vårterminen 2011

Handledare:

Martin Nordeborg

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund	4
2.1 Manga	4
2.2 Maskuliniteter i Japan och Asien.....	5
3. Problemområde.....	7
3.1 Syfte och frågeställningar	7
3.2 Urval och avgränsningar.....	8
4. Teori.....	9
5. Metod.....	12
6. Tidigare forskning	13
6.1 Shôjo och Shônen – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv.....	13
6.2 Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels.....	14
7. Analys.....	16
7.1 Beskrivning av de valda seriernas handling	16
7.1.2 One Piece volym 1	16
7.1.3 Mei-chan no Shitsuji	17
7.2 Resultat för One Piece	17
7.2.1 Den övermodige mannen/den oprovocerat våldsamme mannen	17
7.2.2 Den beskyddande mannen	19
7.2.3 Den fege mannen	21
7.2.4 Mannen som följer sina drömmar	23
7.3 Resultat för Mei-chan no Shitsuji	24
7.3.1 Den perfekta mannen	25
7.3.2 Buspojken	27
7.3.3 Mannen som drar i trådarna	30

8. Slutsatser och diskussion	34
8.1 Diskussion utifrån teori.....	34
8.2.1 Diskussion utifrån tidigare forskning	37
8.2.2 Vilka olika representationer av maskuliniteter förekommer i en manga riktad till flickor (Mei-chan no Shitsuji) och i en manga riktad till pojkar (One Piece), och hur ser dessa ut?	37
8.2.3 Vilka eventuella skillnader finns det mellan de båda studerade serierna när det kommer till maskuliniteter?	41
8.3 Vidare studier.....	43
10. Sammanfattning.....	44
Källförteckning.....	45

1. Inledning

Manga är den egentliga anledningen till att jag alls började studera japanska, då mitt intresse i dessa tecknade serier så småningom breddades från att bara handla om japansk popkultur till att även inkludera den japanska kulturen, landet Japan i stort och slutligen även det japanska språket. Det föll mig därför naturligt att låta min kandidatuppsats handla om just manga.

En av anledningarna till att jag föll för manga var de karaktärscentrerade berättelserna som var så annorlunda från de handlingscentrerade västerländska berättelser jag var van vid. Då karaktärerna stod i centrum fanns det stort utrymme för personer i berättelserna som uppträdde långt ifrån de stereotyper jag tidigare var van vid – där fanns allt från gråtande, vackra män till starka och beskyddande kvinnor. Redan då kände jag att manga var intressant ur ett genusperspektiv.

Vidare upptäckte jag snabbt att man ofta grovt delar in manga i två typer; manga riktad till pojkar och manga riktad till flickor, och då dessa ofta skiljer sig markant när det kommer till både handling och teckningsstil började jag fundera vilka olika ideal som förekom beroende på om serien var riktad till flickor eller pojkar. Jag valde att fokusera på maskuliniteter, och i den här uppsatsen vill jag undersöka huruvida de skiljer sig mellan de två olika typerna av manga. Är det en annan typ av mansideal som pojkar förväntas se upp till och vilja efterlikna när de läser pojk-manga än det ideal som flickor läser om och som de förväntas drömma om att bli ihop sig med?

2. Bakgrund

Här ger jag en kort bakgrund till det som uppsatsen kommer att behandla. I detta kapitel ges en kort introduktion till vad manga är samt en introduktion till maskuliniteter i Japan och Östasien.

2.1 Manga

Manga, det vill säga japanska serier, är en företeelse som blivit alltmer populär i Sverige och andra västländer på senare tid. Det finns ett par olika användningsområden när det kommer till ordet manga; i Japan betecknar det alla typer av tecknade serier, det vill säga även västerländska, medan det i västvärlden används för serier som kommer från Japan (men det används även ibland om serier som kommer från Korea eller Kina). I väst kan ordet manga dessutom även betyda den stiliserade teckningsstil som ofta används i östasiatiska serier¹. I den här uppsatsen kommer jag att använda ordet manga med betydelsen japanska serier.

Serier står för ungefär 35 % av allt som trycks i Japan², och har därmed en helt annan utbredning än här i Sverige. Det som skiljer manga från västerländska serier är bland annat att serierna är centrerade kring trovärdiga karaktärer, man får följa deras utveckling och serierna kan därmed bli flera tusen sidor långa³. Ett annat utmärkande drag för manga är den uppdelning av läsarna som finns, där serierna riktas till en speciell grupp som bestäms utifrån främst kön och ålder, men även fritidsintressen⁴. De två största utav dessa indelningar är *shojo*, serier för flickor som ofta innehåller berättelser om romantik, och *shonen*, serier för pojkar som ofta innehåller action eller fantasy⁵. Oftast är de som tecknar manga av samma kön som sin tilltänkta målgrupp. Dock är det många av läsarna som konsumerar serier som officiellt riktar sig till det andra könet.

De två serier jag har valt att använda mig av är *One Piece* och *Mei-chan no Shitsuji*, vilka är den bäst säljande flick- respektive pojkmangan för år 2009⁶. *One Piece* går som serie i

¹ Strömberg, *Mangabiblioteket Introduktion till den asiatiska seriekulturen*, s 13 - 14

² *Ibid.*, s. 18

³ *Ibid.*, s. 18, s 16

⁴ *Ibid.*, s. 24

⁵ *Ibid.*, s. 24, s. 30

⁶ http://www.oricon.co.jp/entertainment/ranking/091204_01_13.html

tidningen Shonen Jump⁷ som utkommer varje vecka, och Mei-chan no Shitsuji går i tidningen Margaret⁸ som utkommer varannan vecka. Enligt förlaget Shueishas hemsida kring tidningarnas målgrupp har Margaret 98 % kvinnliga läsare, varav ca 9 % är 12 år eller yngre, resterande läsare fördelar sig med ungefär 30 % vardera på åldrarna 13 – 15 år, 16 – 18 år och 19 år och uppåt⁹. På förlagets sida kring läsarna av Shonen Jump finns ingen information över läsarnas könsfördelning, men den vanligaste åldern på läsarna är 13 – 15 år, följt av 10 – 12 år, och 16 – 18 år. Det finns även läsare under 9 år, mellan 19 – 24 år och över 25 år¹⁰.

2.2 Maskuliniteter i Japan och Östasien

Hur man har sett på män och maskuliniteter i Japan och Östasien har förändrats under historien, och längre bak i tiden har det skilt sig en del från hur man har sett på det här i väst. Här följer därför en liten översikt över hur synen på maskulinitet i Japan har förändrats genom tiderna.

I det förmoderna Östasien hade konfucianismen stort inflytande och den förespråkade mannens dominans över kvinnan, men manlig homosexualitet eller ett mjukt sätt ansågs inte hota manligheten och i det gamla Kina värderades en boklörd man högre än en soldat¹¹. I det förmoderna Japan var homosexualitet bland män något som hyllades, då ett sådant sexuellt förhållande ansågs bringa manlighet till en man, till skillnad från ett sexuellt förhållande med en kvinna¹².

När Japan under 1800-talets senare hälft öppnades upp för väst efter en 250 år lång isolation av landet moderniserades det snabbt, och skillnaderna och ojämlikheterna mellan könen blev förstärkta. Till exempel var det, precis som i Europa under samma tid, endast män som fick rösträtt och andra medborgerliga rättigheter, något som kvinnorna inte fick förrän efter andra världskriget. I takt med att Japan influerades av väst kom även den västerländska bilden av könsrollerna att etablera sig, flickor och pojkar uppfostrades till olika sysslor i skolorna och nu sågs även manlig homosexualitet som något negativt på grund av det västerländska kristna

⁷ <http://shonenjump.com/j/rensai/onepiece/index.html>

⁸ <http://margaret.shueisha.co.jp/regular/meichannosituji/>

⁹ http://adnavi.shueisha.co.jp/themargaret/f_magazine.html

¹⁰ http://adnavi.shueisha.co.jp/w_jump/f_magazine.html

¹¹ Taga, *East Asian Masculinities*, s 129 - 130

¹² *Ibid.*, s. 130

inflytandet¹³. Fokus på västerländska ideal, teknik och en militarisering av landet förändrade synen på maskulinitet i Japan. Ett tydligt exempel på denna förändring är hur den japanske kejsaren porträtterades; på ett foto från 1868 är han klädd i traditionella japanska kläder och ger ett androgynt intryck, men på ett foto från 1888 är han klädd i västerländsk militäruniform, han har nu mustasch, skägg och tjocka ögonbryn och ser ut som en samtida europeisk kunglighet¹⁴.

Efter Japans förlust i andra världskriget uppkom salaryman-idealet, vilket betydde en kostymklädd medelklassman som jobbade dygnets vakna timmar på ett stort företag och vars fru var hemmafru på heltid. Denna bild av maskulinitet, den heterosexuelle mannen som försörjer och dominerar kvinnan, kom att bli nästintill synonymt med maskulinitet i Japan, trots att majoriteten av de japanska arbetande männen inte stämde överrens med den här bilden¹⁵.

Förändrade demografiska förhållanden och svagare ekonomisk tillväxt har gjort att politikerna i Japan på senare tid försökt att förändra idealet där mannen ensam försörjer familjen och 1991 lagstiftades bland annat rätten för män att ta ut pappaledighet, men trots reklamkampanjer fick den inget större genomslag på grund av negativa attityder och dåliga lönegarantier¹⁶. Dock har det på senare tid börjat diskuteras i Japan hur man idag bör förhålla sig till den här typen av maskulinitet, även om resultatet i en liten studie av detta pekar på att unga män fortfarande i stor utsträckning ser sig som gifta familjeförsörjare i framtiden¹⁷.

¹³ Taga, *East Asian Masculinities*, s. 132

¹⁴ *Ibid.*, s. 132

¹⁵ *Ibid.*, s 132 - 133

¹⁶ *Ibid.*, s. 134

¹⁷ *Ibid.*, s. 136

3. Problemområde

Här presenterar jag mitt syfte med uppsatsen, mina frågeställningar och även vilka avgränsningar och urval jag har valt att göra.

3.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att studera maskuliniteter i manga samt att jämföra om de skiljer sig beroende på om mangan riktar sig till flickor eller pojkar. Detta är enligt mig intressant, då manga är ett så utbrett fenomen i Japan och jag tror absolut att man kan få en inblick i det japanska samhället genom att läsa manga; förvisso är det ”bara” populärkultur, och vi möter snarare ett idealiserat samhälle med idealiserade karaktärer i dessa serier – men även detta är i sig intressant. Hur uppför sig en ”riktig” man? Finns det någon skillnad beroende på om serien är tänkt att läsas av pojkar eller flickor? Dessa serier är tecknade av vuxna för barn, och trots att de i grunden antagligen inte är sedelärande berättelser så finns det ändå tydliga regler för hur man ska bete sig. Av den anledningen anser jag att det är både intressant och relevant att studera manga.

Det finns en del uppsatser även på svenska kring manga och genus, men de studier jag hittat är främst av översatt manga, och de går inte så djupt som jag har tänkt göra utan är mer översikter, vilket gör att min studie är relevant. Det bör även tilläggas att min uppsats är skriven ur ett västerländskt perspektiv; trots mitt stora intresse i japansk populärkultur är jag ändå svensk, och mitt grundperspektiv blir därför naturligtvis västerländskt då jag är långt ifrån allvetande om det japanska samhället.

Mina frågeställningar är följande:

1. Vilka olika representationer av maskuliniteter förekommer i en manga riktad till flickor (Mei-chan no Shitsuji) och i en manga riktad till pojkar (One Piece), och hur ser dessa ut?
2. Vilka eventuella skillnader finns det mellan de båda studerade serierna när det kommer till maskuliniteter?

3.2 Urval och avgränsningar

Jag har valt att studera den första volymen vardera av den bäst säljande shonen- respektive shojomangan för år 2009¹⁸, det vill säga One Piece och Mei-chan no Shitsuji. Med detta menar jag inte att dessa två serier sålt så bra på grund av hur de porträtterar män, men serierna måste trots allt ha något i sin handling eller sina karaktärer som gör att serien tilltalar flest läsare och det är därför relevant att ta de bäst säljande serierna.

På grund av studiens omfattning har jag valt att endast läsa en volym av respektive serie eftersom jag gör en djupanalys och då har jag helt enkelt inte tid att läsa flera delar. Då detta är en begränsad studie, kan resultatet endast sägas gälla för dessa två volymer och är inte representativt för all manga.

Jag har valt att ta den första volymen av respektive serie då jag tror att huvudkaraktärerna och deras viktigaste drag presenteras mest i den första volymen, även om detta innebär ett ganska stort tidsgap då One Piece volym 1 gavs ut 1997 medan Mei-chan no Shitsuji volym 1 utgavs 2006. Det är möjligt att mansidealet har ändrats under denna tidsperiod, men hade jag istället valt att ta en av de senaste volymerna av One Piece är jag rädd att jag inte hade förstått så mycket av handlingen då serien nu är flera hundra kapitel lång.

De båda serierna tillhör även två skilda genrer, där One Piece är en äventyrsserie i piratmiljö och Mei-chan no Shitsuji är en romantisk serie i skolmiljö. Detta kan påverka vilka olika typer av maskuliniteter som dyker upp i respektive serie, men jag har ändå valt att ta dessa två då jag ville ha den bäst säljande manga riktad till pojkar respektive flickor.

¹⁸ http://www.oricon.co.jp/entertainment/ranking/091204_01_13.html

4. Teori

Här följer en presentation av *Maskuliniteter*, den bok jag har valt att använda som teoretisk utgångspunkt för min studie, samt varför jag valde den och vad jag hoppas kunna använda den till.

Maskuliniteter

R.W. Connell är professor i pedagogik vid University of Sydney och har skrivit boken *Maskuliniteter*, vilken räknas som ett standardverk inom genusforskning. Studien är mycket omfattande och beskriver många skilda ämnen, bland annat synen på maskulinitet och könsroller ur ett historiskt perspektiv, maskulinitet inom politik och homosexuell maskulinitet. Jag kommer främst att fokusera på delarna i studien som handlar om *den hegemoniska maskuliniteten*, det vill säga normen för vad som uppfattas som maskulint, vad maskulinitet är och hur den skapas samt sambandet mellan maskulinitet och våld.

Connell skriver att vetenskapliga studier kring genus och könsroller har pågått sedan Freud började med psykoanalyser runt sekelskiftet. Uppfattningen hur och varför män och kvinnor är olika har skiftat genom åren, men man har kommit fram till att ”Könsskillnaderna, inom i stort sett alla mätbara områden, är antagligen väldigt små eller existerar inte alls¹⁹”. Det som kallas en social roll är därmed inte något biologiskt betingat, och Connell menar att en könsroll ”innebär att kvinnor och män följer en *allmän* uppfattning om förväntningar som är knutna till deras kön²⁰. Detta synsätt innebär även att det alltid finns en kvinnlig och en manlig könsroll²¹, och att man dessutom genom en missuppfattning överdriver skillnaden mellan dessa två, men tonar ner faktorer som etnisk tillhörighet, sexuell läggning eller klass²².

Vidare skriver Connell att maskulinitet som ämne inte är sammanhängande och att det därför inte lämpar sig för generaliserad vetenskap. Han väljer att kalla genus en struktur av social praktik, och han kallar det som är knutet till kroppen – såsom sex, åtrå eller barnafödande, för *reproduktiv arena* där genus inbegriper, men inte bestäms av, kroppen. I samband med detta skriver han att ”Genus existerar därför att biologin *inte* bestämmer det sociala²³”. Vidare talar han om maskulinitet och feminitet som pågående processer, där de kan ses som *genusprojekt*

¹⁹ Connell, *Maskuliniteter*, s. 52

²⁰ Ibid., s. 53

²¹ Ibid., s. 53

²² Ibid., s. 59

²³ Ibid., s. 110

under förändring, samt att maskulinitet och feminitet är något som är komplext, splittrat och motsägelsefullt²⁴. Han menar även att genus interagerar med ras och klass, position i världen eller nationalitet, och att man måste se genus i samverkan med detta för att kunna förstå genus²⁵.

Connell skriver även om det faktum att det finns flera olika maskuliniteter, till exempel beroende på ras eller klass, och att det är viktigt att komma ihåg att det även inom dessa maskuliniteter finns subgrupper, det finns till exempel inte bara *en* arbetarklassmaskulinitet²⁶. För att kunna jämföra relationerna mellan de olika maskuliniteterna talar Connell om *den hegemoniska maskuliniteten*, vilken han beskriver på följande sätt:

”Hegemonisk maskulinitet kan definieras som den konfiguration av genuspraktik som innehåller det för tillfället accepterade svaret på frågan om patriarkatets legitimitet²⁷”.

Det kan förklaras som den rådande normen över vad som är maskulinitet, och den garanterar bland annat att män är överordnade kvinnor. De som uttrycker den hegemoniska maskuliniteten kan vara filmskådespelare eller filmroller, och behöver alltså inte ens vara riktiga personer, menar Connell. Han skriver även att våld ofta stödjer och underbygger den hegemoniska maskuliniteten, även om det som kännetecknar hegemonin är ”det framgångsrika hävdandet av auktoritet snarare än direkt våld²⁸”. Vidare menar han att den hegemoniska maskuliniteten förändras över tid, och att den främst förtrycker homosexuella män eller feminina drag hos män²⁹. Till feminina drag räknas bland annat beroende eller rädsla³⁰.

Angående maskuliniteter och våld skriver Connell att det finns två typer av våld; den ena är mäns våld mot kvinnor som syftar till att underkuva dem, den andra typen är våld män emellan, vilket bland annat kan syfta till att utesluta eller dra gränser gentemot underställda maskuliniteter³¹. Han skriver ”Våld är en del av ett system byggt på dominans, men det är samtidigt ett mått på dess ofullkomlighet. En rakt igenom legitim hierarki skulle ha mindre

²⁴ Connell, *Maskuliniteter*, s. 110 - 111

²⁵ Ibid., s. 113

²⁶ Ibid., s. 114

²⁷ Ibid., s. 115

²⁸ Ibid. s. 115

²⁹ Ibid., s 117

³⁰ Ibid, s 121

³¹ Ibid, s 122

behov av kuvande³²”, men han skriver även att det är viktigt att man inte tolkar maskulinitet ”som en given benägenhet att utöva våld³³”, då maskulinitet är något komplext och sammansatt av många faktorer, samt att den är i ständigt förändring. Han skriver även att det är viktigt att skilja på enskilda individers våld mot andra och en större mobilisering av maskuliniteter så som krig, trots att det i båda fallen oftast handlar om män som utövar våldet³⁴.

Jag valde att använda mig av Connell då hans forskning räknas som standardverk inom maskulinitetsforskning. Hans teorier är mycket välutvecklade och jag tror att jag kommer att kunna applicera dem på mitt material. Jag tyckte särskilt att hans teorier om relationerna maskuliniteterna sinsemellan och hur dessa upprätthålls var mycket intressanta, och hoppas kunna använda mig av dessa teorier i de fall där flera olika typer av maskuliniteter dyker upp samtidigt i mitt material.

³²Connell, *Maskuliniteter*, s. 122

³³ Ibid., s. 264

³⁴ Ibid., s. 264

5. Metod

I den här uppsatsen kommer jag att studera den första volymen av den bäst säljande flick- respektive pojk-mangan för år 2009. Det är en kvalitativ studie, och jag kommer att analysera repliker, handlingar och bilder då alla dessa samverkar för att skapa maskuliniteter i manga.

Jag kommer att titta på de manliga karaktärer som dyker upp i serierna, framförallt de med större roller då det kan vara svårt att bilda sig en uppfattning om karaktärer som bara har en eller ett fåtal repliker, och jag kommer att utgå ifrån följande frågor när jag läser:

Vilket är det mest utmärkande draget i karaktärens personlighet?

Vilka yrken eller roller har männen? Hur handlar de utifrån dessa och vad förväntas av dem i dessa roller?

Rör de sig i typiskt manliga miljöer? Finns det kvinnor och umgås de över könsgrensarna?

Vilket språk använder männen? Vilka ord använder de om sig själv och andra och hur artiga är de?

Beskrivs de av andra? På vilket sätt i sådana fall?

Hur tecknas de? Har de mycket muskler och kort hår eller ser de ut på annat sätt?

6. Tidigare forskning

Här presenterar jag tidigare forskning som jag kommer att använda mig av i diskussionskapitlet. Jag kommer att redovisa resultaten av den tidigare forskningen samt varför jag valt dem och hur jag hoppas kunna använda dem.

6.1 Shôjo och Shônen – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv

Detta är en uppsats i medie- och kommunikationsvetenskap skriven av Mikael Cederbom vid Göteborgs Universitet, där han studerar svensköversatt manga ur ett genusperspektiv för att se vilka stereotyper och ideal det finns, både för män och kvinnor, och om dessa skiljer sig åt beroende på om det är flick- eller pojk-manga. Jag kommer främst att fokusera på de delar där han skriver om män, eftersom det är mest relevant för min studie.

Författaren skriver att det i pojkserier ofta förekommer män som är ”humoristiskt sexfixerade”³⁵ då de bland annat spanar in kvinnornas underkläder, dock skriver han även att kvinnorna inte tolererar detta och hämnas genom att till exempel slåss vilket gör att det hela får en humoristisk ton. Han skriver även att männen, både i flick- och pojk-manga, ofta var beskyddande, försörjande och maktlystna³⁶. Den vanligaste stereotypen som förekom i båda typerna av manga var mannen som beskyddade kvinnan, även om det även fanns beskyddande kvinnor. Vidare skriver författaren även att en idealman i manga framställs som sexuellt lojal samt att det även ofta fokuseras på att mannen ska vara modig och att det är detta som gör att han är en riktig man³⁷.

Cederbom skriver även att kroppsidealen skiljer sig åt, i flick-manga är karaktärerna långa och smala, medan de i pojk-manga skiljer sig åt mer när det kommer till längd och bredd³⁸. Han har även tittat på hur makt är fördelat i manga, både vem som bestämmer över andra och vem som har makt att bestämma över sig själv. Han kommer fram till att männen överlag är de som bestämmer över andra, men att det inte är många som bestämmer över sig själva då de är beroende av personer i sin omgivning³⁹. Här gör han dock ingen åtskillnad på flick- och pojk-manga, huruvida maktstrukturerna skiljer sig åt beroende på vilken typ av manga det

³⁵ Cederbom, *Shôjo och Shônen – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s. 20.

³⁶ *Ibid.*, s. 21

³⁷ *Ibid.*, s. 22

³⁸ *Ibid.*, s. 23

³⁹ *Ibid.*, s. 25

handlar om. Författaren har även studerat språket i svensköversatt manga och kommer fram till att det inte skiljer sig åt beroende på kön⁴⁰.

Den här uppsatsen är relevant för min studie, då den undersöker pojk- och flickmanga ur ett genusperspektiv och jämför dem, vilket jag också kommer att göra. Dock är mitt perspektiv maskuliniteter, jag arbetar med materialet på originalspråket och min studie kommer att gå mer på djupet än vad den här uppsatsen gör. Jag hoppas på att kunna jämföra min studie med den här för att se ifall våra resultat liknar varandra och på vilka sätt de eventuellt kan skilja sig åt beroende på våra något olika perspektiv.

6.2 Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels

Detta är en studie gjord av Annette Wannamaker, Assistant Professor i barnlitteratur vid Eastern Michigan University och den handlar om maskuliniteter i den engelska barnbokserien Harry Potter. Den är publicerad i den elektroniska tidskriften *The Looking Glass* som behandlar barnlitteratur ur olika perspektiv. Jag kommer främst att fokusera på den del av studien där Wannamaker skriver om de olika maskuliniteter som förekommer i bokserien och hur de behandlas, då detta är vad som är relevant för min uppsats.

Wannamaker tar flera gånger upp vikten av grupper bestående av både pojkar och flickor i Harry Potter-böckerna. Hon skriver bland annat om de idrottslag som förekommer i berättelsen, där det laget med endast män är de elaka, och att de goda karaktärernas lag består av båda könen⁴¹. Ett annat exempel är det kompisgäng som huvudpersonen Harry Potter ingår i som består av två pojkar och en flicka – deras fiender i skolan är ett kompisgäng bestående av tre pojkar. Även de som mobbade huvudpersonen som barn bestod av en grupp som endast innehöll pojkar. Wannamaker menar att umgänget över könsgränserna framställs som något positivt i Harry Potter-böckerna och att pojkar och flickor jämställs hos de goda karaktärerna⁴², till skillnad från hos de onda karaktärerna som alltså oftast umgås i grupper bestående av endast ett kön.

Wannamaker menar även att de släktingar som berättelsens huvudkaraktär växte upp hos framställs som elaka, och att deras traditionella könsroller och traditionella maskulinitet

⁴⁰ Cederbom, *Shôjo och Shônén – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s. 27

⁴¹ Wannamaker, *Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels*

⁴² Ibid.

därmed framställs som något negativt, medan den värld som senare öppnas för huvudkaraktären, en trollkarlsvärld med magi, framställs som något positivt och att många utav männen i denna värld avviker från den traditionella maskuliniteten ses då som något positivt då de ställs mot de elaka släktingarna i den vanliga, traditionella världen⁴³.

Trots att denna studie handlar om västerländsk populärkultur och inte japansk är det ändå en studie av maskuliniteter i en specifik serie vilket gör att jag tycker att den är relevant för min uppsats. Att det är ett västerländskt perspektiv i studien tycker jag inte är något negativt; trots allt är mitt eget perspektiv också västerländskt även om mitt material är japanskt. Jag hoppas på att kunna använda mig utav den här studien genom att jämföra mitt resultat med denna studie, främst hur vänskap över könsgrensarna och traditionell maskulinitet behandlas.

⁴³ Wannamaker, *Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels*

7. Analys

Här presenterar jag resultatet av min studie, det vill säga vilka olika typer av maskuliniteter jag har funnit i respektive serie. Jag har främst fokuserat på manliga karaktärer med större roller. Först kommer en kort beskrivning om vad serierna handlar om och sedan följer de typer av maskuliniteter som jag hittat i respektive bok. Vid varje exempel på en maskulinitet finns det exempelcitrat eller beskrivningar som visar på hur den typen av maskulinitet betar sig.

Det bör även tilläggas att jag i de fall där jag tycker att karaktärers namn låter västerländska har valt att skriva ut deras namn med västerländsk stavning. Shankusu skrivs alltså ut som Shanks, Kobii som Coby etc. Detta har jag gjort för att jag tror det blir lättare att läsa; speciellt för de eventuella läsare som inte kan japanska. Detta innebär även att jag bland annat har valt att kalla huvudkaraktären i One Piece för Rufi, trots att det ofta skrivs som Luffy eller Ruffy i andra översättningar, detta på grund av att jag inte tycker att Rufi påminner mig om något existerande västerländskt namn och därför låter jag det stå kvar så som det stavas på japanska.

7.1 Beskrivning av de valda seriernas handling

Här följer en kort sammanfattning av de två seriernas handling.

7.1.2 One Piece volym 1⁴⁴

En ung man vid namn Rufi drömmer om att bli en mäktig pirat. Berättelsen börjar med att visa hur han som barn lärde känna ett gäng pirater som höll till i byn där han bodde och att han vill bli som dem, speciellt efter att piratkaptenen Shanks räddat hans liv när han blev attackerad av ledaren för ett gäng banditer. Rufi äter även av misstag en frukt som får hans kropp att bli som av gummi. Berättelsen går sedan vidare när han som ung man ger sig ut för att förverkliga sin dröm och letar efter vänner att ta med sig som besättningsmän på ett piratskepp. Han möter bland annat en osäker ung man som heter Coby som jobbar under slavlika förhållanden på ett piratskepp och som drömmer om att bli marinsoldat samt en stark svärdsman vid namn Rorona Zoro som vill bli den starkaste svärdskampen i världen. De slåss även mot ett kompani marinsoldater som leds av en elak general. Precis i slutet stöter de även på en flicka vid namn Nami som säger att hon är en tjuv som stjal från pirater.

⁴⁴ Oda, 1997

7.1.3 Mei-chan no Shitsuji volym 1⁴⁵

En flicka vid namn Mei lever fattigt men lyckligt med sina föräldrar. Hon lever ett vanligt liv och går i skolan tillsammans med sina vänner, bland annat den snygga Kento som brukar retas med henne. En dag dör båda hennes föräldrar i en trafikolycka och hon får reda på att hennes pappa egentligen var arvingen till ett framgångsrikt storföretag. Det kommer en ung snygg man vid namn Rihito som säger att han är en butler som sänts ut av hennes farfar, och att han nu är i Meis tjänst. Han är dessutom Kentos storebror. Rihito följer sedan Mei överallt. Han städar, lagar mat, kör henne till skolan och går med henne på lektionerna och blir genast beundrad av alla hennes skolkamrater – alla utom Kento, som tror att det är något skumt på gång. Mei får även träffa sin farfar, som verkar vara en snäll gammal man, även om man anar att han kanske inte är så snäll som han framstår. Efter ett bombattentat mot Meis hus bestämmer hon sig för att flytta till den prestigefulla internatskolan St. Lucia, där hon ska lära sig att bli en fin dam. Rihito ska följa med som hennes butler, men precis innan avfärd följer även Kento med. Han har bestämt sig för att också bli butler, så att han kan följa med och beskydda Mei då han i hemlighet är förälskad i henne.

7.2 Resultat för One Piece

Här redovisar jag de typer av maskuliniteter jag har funnit bland karaktärerna med mer framträdande roller i One Piece volym 1. Jag har delat in dem i fyra kategorier; den övermodige mannen/den provocerat våldsamme mannen, den beskyddande mannen, den fege mannen och mannen som följer sina drömmar. Dessa kategorier har jag skapat själv och döpt efter de egenskaper som är de mest framträdande för respektive kategori av karaktär.

7.2.1 Den övermodige mannen/den provocerat våldsamme mannen

Den här typen av karaktär förekommer tydligt två gånger i berättelsen i form av banditledaren Higuma och marinsoldatöversten Morgan. Gemensamt för dessa två är att de båda är berättelsens två manliga skurkar.

Banditledaren Higuma möter vi tidigt i berättelsen, då huvudpersonen Rufi ännu är barn. Higuma är ute efter bråk och när hans banditgång och piraterna för första gången möts på en bar försöker han provocera dem för att få till ett slagsmål. Efter att han provocerat krossat en flaska i huvudet på piratkaptenen Shanks, presenterar han sig genom att hålla upp en efterlysningsaffisch och säga:

⁴⁵ Miyagi, 2006

「八百万ベリーがおれの首にかかっている。第一級のおたずね者ってわけだ。56人殺したのさ、てめえのように生意気な奴をな」

”Det finns en belöning på mitt huvud som är värd åtta miljoner berii. Jag är i och med det den mest efterlysta personen här. Jag har dödat 56 personer, de var oförsämda killar, precis som du...”

Men när piratkaptenen ignorerar denna varning och endast beklagar att golvet blivit blött och böjer sig ner för att plocka upp bitarna av den krossade flaskan, hugger Higuma sönder en del av bardisken och säger med ett hånleende:

「掃除が好きらしいな、これくらいの方がやりがいがあるだろう...!! じゃあな、腰ヌケ共」

”Det verkar som om du gillar att städa. Såhär blir det väl ännu roligare...! Vi ses, ynkryggar.”

Dessutom misshandlar Higuma Rufi svårt, trots att han bara är en liten pojke, och bestämmer sig för att döda honom – endast för att Rufi förolämpat honom. Jag anser att det är tydligt att Higumas karaktär bygger på våld, bland annat presenterar han sig med hur många män han har dödat och han ser ner på den som inte svarar med våld på våld. När piratkaptenen väljer att inte svara på provokationerna avfärdar Higuma honom som feg och svag; man är feg om man hellre städar än slåss. Detta leder till att Higuma övermodigt avfärdar piraterna nästa gång de möts, något han inte skulle ha gjort då det visar sig att piraterna egentligen är mycket starkare än banditerna och besegrar dem lätt.

Nästa övermodiga och oprovocerat våldsamma karaktär vi möter är marinsoldatöversten Morgan. Honom stöter vi på när Rufi har vuxit upp till en ung man och gett sig ut på resa, och når en stad kontrollerad av marinsoldater. Kaptен Morgan vill ha total lydnad av militären, annars straffar han dem med döden. Ett exempel på detta är när han beordrar en löjtnant att döda en liten flicka, då hon brutit mot Morgans förbud och gått in på en förbjuden plats. Löjtnanten säger dock att han inte kan döda en liten flicka, och Morgan säger då:

「できねえってのか? お前は海軍中尉だろう? 中尉は大佐より偉くねえよな...ん? だったら貴様はおれにたてつく権利はない!! おれが殺れと言ったら殺れ!! 」

”Du säger att du inte kan göra det? Du är väl en löjtnant i marinkåren? En löjtnant är inte mer storslagen än en överste, eller hur? I sådana fall har du ingen rätt att motsätta dig mig! Om jag säger åt dig att döda så dödar du!”

När löjtnanten ändå vägrar hugger Morgan ner honom, och motiverar detta med:

「この基地で最高位の大佐であるこのおれは、最高に優れた人間であるという事だ...!!! 偉い人間がやる事は全て正しい!!!」

”På den här basen är det jag som innehar den högsta rangen, överste, och det innebär att jag är den människa som är mest överlägsen här! Det en storslagen människa gör är alltid rätt!”

Gemensamt för dessa två karaktärer är att de båda är ledare för varsin grupp män; Higumas banditer verkar följa honom frivilligt, medan Morgans marinsoldater lyder honom av rädsla. Det finns inga kvinnor i deras gäng, och både militären och det laglösa livet är typiskt manliga miljöer. Båda två talar om sig själv som *ore*, den mest maskulina formen för ”jag”, och kallar andra för *teme*, *kisama* eller *omae*, även detta väldigt maskulint. I övrigt pratar båda maskulint, kort, slarvigt, oartigt och befällande – särskilt Morgan som är överste ger ofta order. Manliga slutpartiklar som *-ze* och *-na* används och båda två pratar i japanskans korta form, ofta med sista stavelsen extra förlängd. Båda två tar till våld snabbt och till synes utan anledning, de anser sig stå högre än alla andra och de planerar också båda två att döda ett barn som på något sätt förolämpat dem, men de stoppas båda två innan de hinner utföra det. De tror även båda två att de är oövervinnliga, något det visade sig att de inte var när berättelsens hjältar möter dem.

Visuellt sett framställs de väldigt olika. Higuma tecknas som ganska smal med liten mustasch, pipskägg, håret uppsatt i tofs och ett kryssformat ärr i pannan. Han får ändå sägas vara en ganska realistiskt tecknad karaktär i det här sammanhanget. Morgan däremot har en taggig underkäke tillverkad av metall och en arm som är utbytt mot en stor yxa. Han tecknas som mycket muskulös med stora armar och med kort hår.

7.2.2. Den beskyddande mannen

Det tydligaste och tidigaste exemplet på den här typen av maskulinitet är piratkaptenen Shanks. Följande citat är hämtat ifrån kapitel ett, efter det att banditkaptenen Higuma förolämpat Shanks, och nu håller på att misshandla Shanks unga vän Rufi när piraterna dyker upp. Banditerna tar inte piraterna som något hot och förlöjligar dem ytterligare samt fortsätter misshandeln av Rufi. Då dödar piraterna en av banditerna med ett pistolskott, och i den chockade tystnaden som uppstår säger Shanks:

「いいか、山賊...おれは酒や食べ物を頭からぶっかけられようが、つばを吐きかけられようがたいいていの事は笑って見過ごしてやる...だがな!! どんな理由があろうと!! あれは友達を傷つける奴は許さない!!!!」

”Lyssna noga, banditer... Att någon håller sprit på mig eller kastar mat i mitt ansikte, eller spottar på mig, det brukar jag strunta i och skratta åt... Men! Oavsett av vilken anledning det sker, så förlåter jag inte den som har skadat mina vänner!”

Strid utbryter och piraterna besegrar banditerna. Men banditledaren Higuma flyr ut till havs och tar Rufi med sig som gisslan. Ute till havs attackeras de av ett sjöodjur. Shanks kommer precis i tid för att rädda Rufi men förlorar en arm till odjuret. Trots detta rör inte en min. När Rufi gråter för hans skull säger han:

「安いもんだ。腕の一本くらい...無事でよかった」

”Det var ett billigt pris. Endast en arm mot att du är i säkerhet.”

Den beskyddande mannens val att inte bry sig om provokationer väcker dock reaktioner. Efter Higumas attack mot Shanks inne i baren precis i början, när piraterna sitter och skrattar åt det inträffade, säger Rufi till Shanks:

「なんで笑ってんだよ!!! あんなの かっこ悪いじゃないか!!! 何で戦わないんだよ。いくら あいつらが大量で強そうでも!! あんな事されて笑ってるなんて男じゃないぞ!!! 海賊じゃないっ!!!」

”Varför skrattar du?! Det där var verkligen inte häftigt! Varför slogs du inte mot honom? Även om de var flera och verkade starka! Att bli utsatt för något sådant och skratta, det är inte att vara en man! Det är inte att vara en pirat!”

Rufi ändrar dock uppfattning om Shanks efter att ha blivit räddad av honom, och hans tankar om piratkaptenen beskrivs på följande sätt av en berättarröst:

「なにより、シャンクスという男の偉大さをルフィは知った。こんな男にいつかなりたいと心から思った。」

”Mer än allt annat lärde Rufi känna den storhet som en man vid namn Shanks hade. ”En sådan man vill jag också en dag bli”, tänkte han från djupet av sitt hjärta.”

Även Shanks är ledare för en grupp män, det finns inga kvinnor i hans piratbesättning. Han verkar dock komma väldigt bra överens med värdinnan för baren, och kan därför sägas umgås över könsgränserna, även om det så klart är något mer tillfälligt än om han hade haft kvinnor med i sin besättning. Som piratkaptен förväntas han, i alla fall utav banditerna och den unge

Rufi, att svara på provokationer med våld, något han alltså inte gjorde. Det klargörs dock att han är långt ifrån svag och att han kan försvara sig med våld när så behövs. Jag tycker att Shanks uppträdande är en av idealbilderna av hur en man ska vara i den här mangan. Seriens huvudperson är Rufi, och jag tror att läsarna förväntas tänka och tycka som honom. Först tycker Rufi att Shanks är feg som inte svarar på Higumas provokation, men sedan inser Rufi att Shanks endast slåss för att försvara sina vänner och att detta blir något som präglar Rufis syn på maskulinitet syns tydligt i det sista citatet. Om Rufi, i egenskap av seriens huvudperson, är idealbilden av en man i One Piece så är Shanks Rufis idealbild.

Shanks, och även hans pirater, talar om sig själva som *ore* och om andra som *omae*, och även här används den korta formen. Deras språk påminner därmed mycket om det som Higuma och Morgan använder, även om piraternas språk inte är riktigt lika överdrivet maskulint. Miljöerna där piraterna finns med tycker jag känns väldigt maskulina, de sitter bland annat mycket inne i baren och dricker stora mängder alkohol. Även själva yrket pirat känns traditionellt maskulint. Shanks tecknas ganska likt Higuma med lite skägg, tre ärr över ena ögat och utan större muskler.

7.2.3 Den fege mannen

Det tydligaste exemplet på den fege mannen är den unge Coby. Han jobbar som allt i allo under slavlika förhållanden på den kvinnliga piratkaptenen Albitas skepp där han blir hunsad och slagen av både henne och männen i besättningen. När han möter Rufi berättar han att varit fast hos Albita i två år och att han byggt en liten båt för att fly, men han erbjuder Rufi att ta den och förklarar varför han inte behöver den:

「はい...いりません。この船はここから逃げ出したいくて造ったんですが、結局 僕にはそんな勇気ないし...どうせ一生雑用の運命なんです。一応...本当はやりたい事もあるんですけど」

”Det stämmer... jag behöver den inte. Jag byggde den här båten eftersom jag ville fly härifrån, men i slutändan har jag inte det modet... trots allt blir mitt öde att vara allt i allo hela livet. Men bara utfall att... så har jag ändå en sak jag verkligen vill göra.”

När Rufi säger åt honom att han i sådana fall bör rymma svarar han:

「ム...ムリですよ ムリムリ もしアルビタ様に見つかったらって考えると足がすくんで...！！怖くて とても...！！！」

”O-omöjligt! Det är omöjligt! Bara jag tänker tanken på att bli påkommen av fru Albita så blir mina ben darriga! Jag är jätterädd...!

Rufi tröttnar på Cobys attityd och slår ner honom, men Coby slår inte tillbaka utan säger bara:

「...でも いや...慣れてるから...」

”Men, det gör ingenting... Jag är van vid det...”

Men mötet med Rufi förändrar Coby, och när han får höra att Rufi är beredd att dö för att uppfylla sin dröm bestämmer sig Coby för att göra detsamma. Han står upp för sig själv och säger emot kapten Albita och han och Rufi åker tillsammans till en militärbas för att uppfylla Cobys dröm att gå med i marinkåren. Ett tydligt exempel på Cobys förändring är när slagsmål uppstår och han tas som gisslan för att få Rufi att ge upp, men han skriker till Rufi:

「ルフィさん！！ぼくは！！ルフィさんの邪魔をしたくありません！！死んでも！！！！」

”Rufi! Jag vill inte vara ett hinder för dig! Även om jag dör!”

När han och Rufi skiljs åt måste de låtsas att de inte känner varandra för att Coby ska kunna gå med i marinkåren. Rufi provocerar Coby till att slå honom och i och med detta slagsmål ser marinkåren att Coby inte är en pirat och han får chansen att gå med och förverkliga sin dröm. Detta slagsmål tycker jag är ett tydligt tecken på att Coby växer genom berättelsens gång och att han i slutet står på egna ben. I början är han van vid att bli slagen och gör ingenting när han utsätts för våld, men i slutet slår han tillbaka då han är beredd att kämpa för att få sin dröm att slå in.

Coby tecknas som en småväxt pojke med glasögon. Han gråter flera gånger på grund av sinnesrörelse eller rädsla. Fram tills han möter Rufi är han en hunsad allt i allo på ett piratskepp; han är alltså inte pirat själv utan snarare en slav. I rollen som slav gör han allt han blir tillsagd, till exempel att städa på skeppet. På just detta piratskepp är det en kvinna som är kapten men alla i besättningen tycks rädsla för henne så jag skulle inte säga att de umgås över könsgränserna då det enda man ser utav henne är att hon ger order eller slår ner de som inte utför dem.

Coby talar om sig själv som *boku*, en mindre oartig maskulin form än *ore*. Han tilltalar andra som *anata* eller förnamn + *-san* och pratar i *masu*-form, vilket är betydligt artigare än de andra manliga karaktärerna i berättelsen. Med undantag för ordet han använder om sig själv skulle hans språk kunna användas av en kvinna då det i övrigt inte är könsbundet.

7.2.4. Mannen som följer sina drömmar

De två tydligaste exemplen på den här typen av maskulinitet är huvudpersonen Rufi och den starke svärdsmannen Zoro, två män som kan tänka sig att offra allt för att få sina drömmar att besannas. Rufi vill bli piraternas kung, något han bestämde sig för att bli efter det att han som barn blev räddad av piratkaptenen Shanks och hans besättning. Zoro vill bli världens starkaste svärdsman, något som även han bestämde som barn när han lovade sin nu döda barndomsvän att bli starkast i världen.

Att Rufi är beredd att offra allt syns tydligt i det här citatet från när han just mött Coby och de talar om sina drömmar:

「おれがなるって決めたんだから、その為に戦って死ぬんなら別にいい」

”Eftersom jag har bestämt mig för att bli [piratkung] så spelar det ingen roll om jag dör när jag slåss för att uppnå det.”

För att uppfylla sin dröm ger sig Rufi ut i världen för att leta efter kamrater som ska bli besättningen på hans piratskepp. När han och Coby åker till militärbasen för att Coby ska kunna uppfylla sin dröm får de höra att den ökände prisjägaren Rorona Zoro hålls fången på basen, och Rufi bestämmer sig för att gå och prata med honom. Zoro ser ut att vara svårt misshandlad och hålls fastbunden vid en påle ute på en gård. Det framkommer att Zoro har en överenskommelse med general Morgans son som innebär att han kommer att släppas fri om han klarar av att hålla sig vid liv i en månad, fastbunden vid pålen och tillsynes utan mat. Han säger följande när Rufi frågar om han ska hjälpa till:

「おれにはやりてゑ事があるんだ！！ お前に逃がしてもらわなくてもおれは自力で生きのびる！！」

”Jag har en sak som jag vill göra! Även utan att din hjälp att rymma kommer jag att överleva för egen maskin!”

Vidare säger han:

「なにがなんでも生きのびて、おれは おれのやりたい事を成し遂げる！！！」

”Vad som än krävs av mig ska jag överleva detta, och genomföra den sak jag vill göra!”

Både Rufi och Zoro är alltså beredda att offra allt för att genomföra sina drömmar, och att Zoro är beredd att svälta i en månad för sin dröm tycker jag är ett tydligt exempel på hans beslutsamhet. Jag tycker att det här framställs i väldigt positivt ljus – det kunde ju lika gärna framställas som något otroligt dumdrigt att gå med på att stå bunden vid en påle i en månad, men deras beslutsamhet skildras som något positivt. Då Rufi är huvudpersonen i One Piece anser jag att han är idealbilden av en man i den här serien. Som jag tidigare skrivit så är Shanks Rufis idol, vilket gör att jag tycker att idealet blir att du ska våga tro på dina drömmar och följa dem, men du ska inte använda våld för att provocera eller förtrycka utan endast för att försvara dina vänner eller din dröm. Rufi följer detta mönster då han blir arg och slåss när hans vän Zoro förolämpas av general Morgans son, men han slåss aldrig som provokation eller för att visa sin makt. Detsamma gäller för Zoro. Att det är ett ideal att följa sina drömmar tycker jag även märks tydligt på Coby som först inte vågar, men sedan under Rufis inflytande vågar stå för vad han vill och då blir accepterad av de andra männen i marinkåren.

När det kommer till språket använder både Rufi och Zoro *ore* om sig själva och *omae* om andra och de pratar i kort form, deras språk är väldigt likt piratkaptenen Shanks. Även visuellt sett är de ganska lika honom, ingen av dem tecknas särskilt muskulöst, de har båda kort hår och Rufi har ett ärr under ena ögat. Båda två har drömmar som rör typiskt manliga områden, då de vill bli den starkaste svärds mannen respektive den starkaste piraten. De är också väldigt starka båda två och besegrar fiender som är betydligt fler eller till synes starkare än de själva. Precis som Shanks använder de dock endast våld för att försvara sig själva, sina vänner eller för att uppnå sina drömmar.

Båda två verkar även vara ute och resa själva men i en sekvens av minnesbilder får man se att Zoros barndomsvän var en flicka och att de alltså umgicks över könsgrensarna. I slutet introduceras även en kvinnlig karaktär vid namn Nami som man anar kommer att få en större roll i berättelsen då hon finns med på bilden på bokens framsida tillsammans med Rufi och Zoro, men då hon endast hinner introduceras kan jag inte med säkerhet dra några slutsatser ifall hon kommer att bli en del av deras gäng.

7.3 Resultat för Mei-chan no Shitsuji

Här redovisar jag de typer av maskuliniteter jag har funnit bland karaktärerna med mer framträdande roller i Mei-chan no Shitsuji volym 1. Jag har delat in dem i tre kategorier; den perfekta mannen, buspojken och mannen som drar i trådarna. Dessa kategorier har jag skapat själv och döpt efter de egenskaper som är de mest framträdande för respektive kategori av karaktär.

7.3.1 Den perfekte mannen

Rihito är en ung man som dyker upp när Mei just har förlorat sina föräldrar. Han säger att han är hennes butler, utsänd av familjens överhuvud, och han tar hand om Mei på alla sätt; han lagar mat, han städar, han kör henne till skolan, han hjälper henne med skolarbetet och alla flickor i skolan tycker dessutom att han är jättesnygg – han verkar helt enkelt vara den perfekte mannen.

Att Rihito är snygg och att det är mycket fokus på hans utseende märks tydligt när Mei för första gången tar med sig honom till skolan. När de anländer tittar hela skolan ut genom klassrumsfönstren och de möts av skrik och kommentarer. De hjärtan som står i slutet av meningarna förstärker tjejernas positiva känslor:

「なにになにあの人、ちょー カッコイイんですけどーっ♥♥♥」

”Vem är den där killen? Han är jäättesnygg!”

「足長〜♥ 顔小さ〜♥」

”Han har långa ben och litet ansikte!”

「ステキすぎっ！！」

”Han är för underbar!”

Även Mei tycker han är snygg, då det står en liten förklarande ruta när hon rodnar då han ler:

「タイプらしい」

”Det ser ut som om han är hennes typ [av kille]”

Även killarna i skolan tycker att Rihito är cool. När han bär Mei i sina armar uppför en trappa, eller när han lagar mat som alla får äta säger killarna:

「スゲー」

”Fantastiskt!”

「執事サイコー」

”Butlern är bäst!”

Det Rihito gör i sin yrkesroll som butler är att ta hand om Mei och hennes hus. Detta är något han verkar trivas med att göra, och när Mei tycker det är jobbigt att han gör allt och hon själv vill tvätta och städa säger han:

「私は使用人です。空気のようなものとお考えになって、どうぞお気になさらずに. . .」

”Jag är en tjänare. Var snäll och tänk på mig som luft, lägg inte märke till mig...”

När det visar sig att Mei inte är särskilt duktig på hushållssysslor säger han:

「これからはメイ様のお世話は全てこの私におまかせを. . .」

”Från och med nu, var snäll och överlåt till mig att ta hand om allt som rör fröken Mei.”

Men han verkar även medveten om att Mei tycker att han är snygg. Han är troligtvis ganska många år äldre än Mei, och när han säger detta lutar han sig fram över henne, som om han är på väg att kyssa henne:

「私はメイ様の執事でございます。メイ様がお望みなら. . . どんなことでもしてさしあげますよ. たとえば. . .」

”Jag är fröken Meis butler. Om fröken Mei så önskar... jag gör vad jag än blir ombedd att göra... till exempel...”

Trots att han är Meis tjänare tar han sig ändå ganska stora friheter med henne. Till exempel lyfter han ofta upp henne i sina armar, trots att Mei verkar obekvämd med detta. En gång håller hon på att bli sen till sin lektion, Rihito lyfter då upp henne i famnen och springer snabbt upp för trapporna till klassrummet som ligger högst upp i huset. Mei gråter och kvider av rädsla och är yr av farten när de kommit fram, men detta verkar inte bekomma Rihito då hans mål är att hon ska komma i tid. Det finns även fler exempel när han är kontrollerande och den som bestämmer, bland annat tvingar han Mei att träffa sin farfar trots att hon egentligen inte vill. Men han är även beskyddande gentemot Mei, bland annat skyddar han henne med sin egen kropp när en bomb exploderar i hennes hus.

Att det är så många som ser upp till Rihito gör att jag anser att han är idealet för en man i Mei-chan no Shitsuji. Han får endast positiva kommentarer om sitt utseende, sitt beteende och sina handlingar, både från kvinnor och från män. Det är tydligt att det inte ses som något negativt att han till exempel lagar mat, då han endast får positiva kommentarer från båda könen när han bjuder på mat i Meis skola.

Rihito är även extremt avundsjuk mot sin yngre bror Kento som är barndomskompis med Mei, bland annat fäller han spydiga kommentarer om att Kento inte räcker till, att han inte är tillräckligt stark för att beskydda henne, och han skjuter även iväg en förgiftad pil mot Kento när denne får ta emot en matlåda av Mei, detta sker dock när ingen annan ser. Dessutom får man även se en konversation mellan Rihito och Meis farfar, där han egentligen lyder under, där farfadern uttrycker att Mei måste stanna inom familjen och för att få henne att göra detta beordrar han bland annat Rihito att ha sex med henne för att utnyttja hennes känslor för honom – något jag skriver mer om under ”Mannen som drar i trådarna”. Så frågan är om Rihito egentligen är så perfekt som alla tror?

Rihito pratar väldigt artigt och använder sig av artighetsspråket *keigo*, särskilt när han tilltalar Mei som är den han tjänar. Han talar om sig själv som *watashi*, ovanligt artigt för en ung man, och det är främst Mei han tilltalar där han inte duar henne, utan använder sig av *Mei-sama*, ”fröken Mei”. Detta artiga språk är inte könsbundet och hans sätt att prata på skulle lika gärna kunna användas av en kvinna. Han talar väldigt artigt till alla han möter med ett undantag - sin lillebror Kento, vilken han däremot är väldigt kort och otrevlig mot.

Rihito tecknas som väldigt lång och bredaxlad, med mörkt halvlångt hår. Han beskrivs även som muskulös av Kento. Han går alltid klädd i butlerkostym. Då han tjänar Mei skulle jag säga att han umgås över könsgränserna, men det är ändå alltid han som har övertaget då han tvingar henne att göra flera saker, bland annat genom att lyfta upp henne i famnen och bära iväg henne, oftast emot hennes egen vilja. Det är dock alltid en jämn blandning av kvinnor och män i de miljöer som besöks i serien, så det finns ingen typisk manlig miljö här, och även om så klart en butler av tradition är en man utför han ändå traditionella kvinnliga sysslor som att städa och laga mat – något han verkar sköta fläckfritt.

7.3.2 Buspojken

Kento är klasskompis och barndomsvän till Mei. Man får senare veta att han är lillebror till Rihito, och även att han är hemligt förälskad i Mei. När Kento introduceras i boken bråkar han med Mei och han beskrivs på följande sätt av henne:

「この口うるさい奴は同じ中2の柴田剣人、ムカツク事に成績優秀、運動万能そして．．．一応この辺り一番の美少年．．．ということらしい。ま あたしは全然タイプじゃないんだけどね」

”Den här tjetiga killen heter Shibata Kento, han går i samma klass i årskurs 8 som mig. Det irriterar mig att han får utmärkta betyg, han är bäst på sport, och... dessutom är han traktens snyggaste kille... har jag hört. Nåja, han är definitivt inte min typ av kille i alla fall.”

Precis som i fallet Rihito beskrivs Kento som bäst på det han gör, snyggast när det kommer till utseende och även huruvida han är Meis typ eller ej – något han alltså inte är.

Kento bråkar ofta med Mei, bland annat retar han henne för hennes namn:

「なんだ？ ”しののめめい” って ”の” と ”め” が多すぎんだよっ」

”Vadå? Shinonome Mei – det innehåller för många ”no” och ”me”!”

Och trots att han beskrivs som duktig i skolan, verkar han inte bry sig alltför mycket om den. Efter att oplanerat ha följt med Mei hem till hennes farfar, säger Kento följande när de är på väg hem dagen efter:

「今日は学校サボれると思ったのにな．．．」

”Och jag som trodde att jag kunde skolka från skolan idag...”

Men trots att han ofta bråkar med Mei bryr han sig ändå mycket om henne. När hennes föräldrar just dött, och Kentos farfar frågar ifall hon vill komma och bo hos dem, säger Kento:

「．．．ウチはせまいんだ。しかも 口うるさいジジィとの2人暮らしだからよけいせまく感じるぞ．．．でも。おまえなんか猫の子1匹飼うようなもんだから．．．何の遠慮も心配もいらない。ウチにこいよ．．．」

”... Vårt hus är litet. Dessutom känns det ännu mindre när man bor med sin tjetiga farfar... Men. Att ha dig hemma skulle vara som att ta hand om en kattunge, så därför... känn ingen förbehållsamhet eller några bekymmer... kom hem till oss...”

Ett annat citat som visar hur mycket han bryr sig kommer senare, när Mei har bestämt sig för att flytta till en internatskola långt bort då hon blivit hotad på grund av sin nya status som rik inte vill att detta ska gå ut över hennes vänner, säger Kento:

「いくな．．．っ。そんなとこ行くなよ．．．．．っ！！今までだってこの町でけっこう楽しくやってきたろ。何で今さらそんなとこ．．．」

”Åk inte... Åk inte till det där stället...! Du har haft roligt i den här staden, inte sant?. Varför detta [beslut] efter så här lång tid...?”

När hon trots allt bestämt sig för att åka och det är dags för avfärd kommer Kento sent och Mei tror inte att han ska komma, men då dyker han upp och säger:

「いつまでもジメジメしてんじゃねーよ。」

”Håll inte på och gråta hela tiden!

När hon undrar varför han har kostym på sig säger han:

「今日からおれも執事になるんだ．．．！！」

”Från och med idag ska jag också bli en butler!”

Vidare säger han till Rihito:

「．．．負けねえエ」

”... jag kommer inte att förlora!”

Kento är en busig kille som gillar att retas med Mei, men hon betyder mer för honom än vad han först vill ge sken av, tillräckligt mycket för att han ska ge upp sin egen framtid och bli butler endast för att kunna följa med Mei och kunna vara med henne. Han är den enda som inte faller för Rihitos charm från början, och efter att han hört konversationen mellan Rihito och Meis farfar angående att utnyttja hennes känslor för Rihito så inser han att Rihito inte är så trevlig som han vill framstå, men när han säger detta till Mei vägrar hon att tro på det och springer till Rihito. Kentos enda sätt att kunna beskydda henne är att följa med genom att bli

en butler. Då han och Mei är barndomsvänner umgås de över könsgränserna, och då de även går i skolan är det en miljö där det finns både killar och tjejer. Kento tecknas som ganska liten och smal; han är kortare än Rihito men fortfarande längre än Mei. Han har ljus, ganska kort hår och ganska stora ögon.

När det kommer till språket talar Kento om sig själv som *ore* och andra som *omae*, det vill säga tydligt maskulint språk. Han pratar även i kort form och lägger ibland till maskulina slutpariklar.

7.3.3 Mannen som drar i trådarna

Meis farfar, Kintarou Hongou, är en typ av karaktär som jag har valt att kalla för Mannen som drar i trådarna. Han verkar till en början vara en trevlig och ofarlig gammal man, men allteftersom börjar man undra om han inte har ett dolt motiv för allt han gör. Han är överhuvud för Hongoufamiljen, den rika storföretagarfamilj som Mei får reda på att hon är en del av, och som överhuvud är det han som styr allt, bland annat vilka order som ges till tjänstefolket. Denna makt använder han sedan bland annat till att manipulera människor för att få sin vilja igenom. Han är en karaktär som styr och kontrollerar händelseförloppet, utan att seriens huvudperson Mei förstår detta.

När Mei för första gången träffar sin farfar, ligger han sjuk i en säng och gråter, både av lycka att få se sin sondotter, och av sorg över att ha förlorat sin son. Han verkar vara en ofarlig gammal man:

「こっちにきてよお顔を見せとくれ。おおおお、鼻の辺りなど周太郎の小さい頃そっくりじゃない. . . !!」

”Kom hit, låt mig få se ditt ansikte. Åååh, din näsa liknar på pricken Shuutaros från när han var barn...!”

Men strax därefter, efter att Mei har förklarat att hon vill bo kvar i byn där hon vuxit upp, förändras atmosfären och han ser mer eller mindre hotande ut när han säger:

「. . . じゃがな、メイちゃん。これだけは覚えておいておくれ。おまえはもう本郷の人間、この先平凡な人生送れんぞ. . . 」

”Men, Mei, du bör minnas endast detta: du är redan en medlem i Hongoufamiljen, och efter detta kommer du inte att kunna leva ett vanligt liv...”

Att han inte är en snäll och ofarlig farbror bevisas även när Kento och Rihitos farfar, en gammal butler i familjen som bott i samma stad som Meis pappa utan att rapportera om honom till Kintarou och genom detta svikit sitt uppdrag, ber om förlåtelse. Han säger att han är beredd att göra vad som helst för att sona detta, och Kintarou ser återigen hotande och helt seriös ut när han svarar:

「. . . 腹でも切るか？」

”... även att begå självmord?”

När han får svaret att Kento och Rihitos farfar är beredd att göra detta, skrattar han bort det och börjar istället prata om Mei och att det är bra att Rihito nu är hennes butler. När Rihitos farfar kommer med en invändning att det kan ske förvecklingar när en ung man och en ung kvinna bor under samma tak, säger Meis farfar:

「ワシは その ”まちがい” が起きても かまわんと思っとるんじゃよ. . . .」

”Även om sådana ”förvecklingar” skulle ske, så är det inte ett problem...”

Efter ett tag exploderar en bomb hemma hos Mei. Alla klarar sig, men några av hennes vänner och Rihito blir lindrigt skadade. När hon berättar detta för sin farfar via en videokonversation över internet säger han:

「それはしょーがなかろー。メイちゃんがそこで暮らしたいと言ったんじゃから . . . 前にワシが言ったな、おまえはもう本郷家の人間 平凡な人生は送れん. . . とな」

”Det går inte att undvika. Eftersom du sa att du ville bo kvar där... Jag sa ju det innan, du är redan en medlem av Hongoufamiljen, du kan inte leva ett vanligt liv...”

När Mei då börjar protestera att hon inte vill ha del av farfaderns pengar eller tillgångar svarar han:

「. . . では、理人を返してもらおうか。本郷家の人間としての責任を放棄する者に 大事な執事をつかわすわけにはいかんからの— . . . なあ メイちゃん、平凡な田舎町に平凡でないおまえが住む. . . 当然 何らかのひずみ起きるもんじゃ。だが その全てはおまえが選んだ結果なんじゃよ」

”... då så, kan du skicka tillbaka Rihito? För det går inte för sig att en medlem av Hongoufamiljen som inte tar sitt ansvar har en så viktig butler som Rihito och inte använder sig av honom... Mei, när en person som inte är vanlig, som du, lever i en vanlig landsortsstad... det är klart att någon slags brytning uppstår. Men, det är helt och hållet ett resultat av vad du har valt.”

Han lägger hela skulden av Meis skadade vänner på henne, och hotar dessutom att ta ifrån henne Rihito som han vet är viktig för henne – allt för att få henne att flytta. Han manipulerar även andra för att binda henne vid familjen, bland annat meddelar han Rihito att han tänkt att Rihito ska bli Meis make i framtiden. När Rihito protesterar att han bara är en tjänare svarar Meis farfar:

「幸いあいつもおまえのことが気に入るとるようじゃし. . . じゃがのー メイが心変わりせんように もうひとつ決め手が欲しいのー. . . おおっ そうじゃ 理人よ、おまえ. . . メイと寝ろ。あいつの心をおまえに繋ぎとめとくために. . . 」

”Som tur är har hon också fattat tycke för dig... Men, jag skulle vilja ha ett till äss i rockärmen för att se till så att Mei inte ändrar sig... åh, där har vi det! Rihito, du får ha sex med Mei! Så att hennes hjärta knyts an till dig...”

Rihito säger att så skall ske, och det är denna konversation som Kento hör och som i slutändan gör att han väljer att ge upp sin egen framtid och följa med Mei för att beskydda henne. Kintarous manipulerande får den effekt han hoppas på för de han vill manipulera, men det blir även effekter för människor som han inte planerat. Jag tycker att man kan säga att Kintarou, trots att han inte är med jättemycket, ändå är den karaktär som styr vart berättelsen tar vägen och vad som händer med berättelsens tre största karaktärer; det är hans manipulerande som tvingar huvudpersonen Mei bort från hennes hemstad, det är hans order som bestämmer hur Rihito ska agera och det är även på grund av händelseutvecklingen som han satt igång som Kento bestämmer sig för att bli butler. Det är på grund av detta som jag valt att kalla Kintarou för ”Mannen som drar i trådarna”.

Kintarou tecknas som en liten äldre man. Ofta ser han ofarlig ut med ett vänligt eller ledset ansiktsuttryck, men när han ger order eller ställer ultimatum förändras han och ser hotfull ut. Han är familjeöverhuvud för ett stort familjeföretag och i rollen som detta ser han till att kontrollera ändra människor för att få sin vilja igenom; till exempel är det han som ser till att Mei går med på att flytta till en internatskola, något han anser viktigt då hon är det blivande familjeöverhuvudet. Jag tycker att det är oklart huruvida han umgås över könsgrensarna eller ej, då man får endast se honom i sitt hem. Där finns både manliga och kvinnliga tjänare, men det är tydligt att han inte umgås med dem på lika villkor utan att de endast är tjänare som lyder hans befallningar. Man får även reda på att han kallas för ”Showa-periodens monster” på grund av sin höga status i den ekonomiska världen, något Rihito berättar för Mei för att

skrämma henne och som hon inte tror på efter att hon träffat sin farfar som verkar vara en snäll och ledsen gammal farbror.

När det kommer till språket talar Kintarou om sig själv som *washi*, en form som ofta används av äldre män, och han kallar andra för *omae*. Den maskulina slutpartikeln *-ze* förekommer och han pratar alltid i kort form, ofta befallande. Jag tycker att Kintarou har ett tydligt maskulint språk som även indikerar att han är en äldre man.

8. Slutsatser och diskussion

I det här kapitlet kommer jag att diskutera mitt material utifrån min valda teori och tidigare forskning. Jag kommer även att presentera mina slutsatser och besvara mina frågeställningar här.

I den här uppsatsen har jag studerat olika maskuliniteter som förekommer i två mangaserier, där jag har delat in maskuliniteterna utefter deras mest utmärkande drag samt med citat och beskrivningar av händelser beskrivit deras kännetecknande drag. Mina frågeställningar har varit följande:

1. Vilka olika representationer av maskuliniteter förekommer i en manga riktad till flickor (*Mei-chan no Shitsuji*) och i en manga riktad till pojkar (*One Piece*), och hur ser dessa ut?
2. Vilka eventuella skillnader finns det mellan de båda studerade serierna när det kommer till maskuliniteter?

8.1 Diskussion utifrån teori

I det här kapitlet kommer jag att analysera mitt material utifrån min teori, det vill säga Connells bok *Maskuliniteter*.

Jag vill börja med att knyta an till den hegemoniska maskuliniteten, som Connell menar kan bäras av filmskådespelare eller filmroller⁴⁶, vilket jag tycker gör att man även kan applicera den på karaktärer i en manga så som jag gör i den här studien.

I *One Piece* finns flera tydliga exempel på hur den hegemoniska maskuliniteten förtrycker eller ser ner på andra maskuliniteter med lägre status, oftast sker detta med hjälp av våld vilket Connell beskriver som något ofta förekommande⁴⁷. I fallet Higuma, banditledaren som först provocerar och sedan förlöjligar och misshandlar Shanks när han inte får en reaktion, är det tydligt att han ser ner på piratkaptenen då denne inte svarar på provokationen. Connell skriver att den hegemoniska maskuliniteten ser ner på drag som uppfattas som feminina, däribland rädsla⁴⁸, och det är tydligt att Higuma tror att Shanks är rädd för honom och därmed

⁴⁶ Connell, *Maskuliniteter* s. 115

⁴⁷ Ibid., s. 115

⁴⁸ Ibid., s. 121

ser ner på honom. Han förlöjligar honom även med en förolämpning som går ut på att Shanks gillar att städa – ett traditionellt kvinnogöra. Ett annat exempel på någon som ses ner på av den hegemoniska maskuliniteten är karaktären Coby, då han framställs som rädd och feg. Till och med huvudkaraktären Rufi slår ner honom när de först möts, eftersom han blir trött på Cobys beteende. Coby får dock sin revansch i slutet, då han vågar slå tillbaka. Jag tycker att man kan se detta som att Coby närmar sig idealbilden som ges av en man i One Piece – han blir ”en riktig man” först när han vågar stå upp för sin dröm och inte bara bli slagen utan även vågar slå tillbaka. Ett sista exempel på en man som regerar med hjälp av våld från One Piece är marinkårsgeneralen Morgan, som behåller sin makt genom att skrämma, skada eller döda sina underlydande. Även här är det tydligt att han ser ner på män som är svagare än honom själv, och att han rättfärdigar sin makt med att han är den fysiskt starkaste.

Jag tycker dock att det är intressant att de två karaktärerna som tydligast representerar den hegemoniska maskuliniteten, Higuma och Morgan, är de två onda karaktärerna i One Piece. De upprätthåller sin status med hjälp av våld och förtryck, och att detta framställs som negativt tycker jag är ett ideal som tar avstånd från de aspekterna av den hegemoniska maskuliniteten. De karaktärer som jag anser vara idealet i One Piece, Rufi och Shanks, tar ju tydligt avstånd från den här typen av våld. De goda karaktärerna använder istället våld för att försvara sig eller för att beskydda sina vänner, vilket jag tycker känns som sensmoralen i One Piece: En hjälte är någon som är fysiskt stark och duktig på att slåss, men han använder aldrig den styrkan för att förtrycka andra. Dock är våld alltid centralt, och det övervägs aldrig ifall konflikterna skulle kunna lösas på något annat sätt än med nävarna. En annan aspekt som gör att de goda karaktärerna avviker från den hegemoniska maskuliniteten är att de dessutom umgås över könsgränserna, Shanks umgås med värdinnan för baren och Zoros barndomsvän var en flicka, vilket även här är ett undantag från den hegemoniska maskuliniteten som ju ser ner på kvinnor. Här kan det dock vara på sin plats att poängtera att detta är sett med västerländska ögon, då Connell menar att position i världen och nationalitet spelar stor roll när man talar om genus⁴⁹ och att den här typen av maskulinitet kanske inte alls bryter mot de normer som finns i Japan, även om den bryter mot den västerländska hegemoniska maskuliniteten.

I Mei-chan no Shitsuji finns inte kopplingen mellan hegemonisk maskulinitet och våld på samma sätt, då nästan inget våld förekommer. Den enda våldsamma handlingen är när butlern Rihito av avundsjuka skjuter en pil mot sin lillebror Kento när denne fick ta emot en matlåda ifrån huvudpersonen Mei. Rihito hävdar dock sin status gentemot Kento även genom att bland annat säga att Kento inte räcker till, eller att han inte skulle kunna beskydda Mei, så även här bestäms hans högre status till viss del av fysisk styrka.

⁴⁹ Connell, *Maskuliniteter* s. 113

En viktig poäng är givetvis att de två olika serierna riktar sig till var sitt kön. One Piece, tecknad av en man med målgruppen unga pojkar porträtterar en värld full med pirater, äventyr, action och våld. Mei-chan no Shitsuji däremot, tecknad av en kvinna för unga flickor, handlar till stor del om det vanliga livet, skolan och relationer, även om den har en twist i och med butlern och den rika familjen. Connell anser att genus är något skapat, och något som ständigt förändras. Jag tycker att man tydligt kan se skapandet av genus i dessa mangaserier, där männen är de som innehar makten. I serien riktad till pojkar finns ingen kvinna med betydande roll, och det är med två undantag endast män som är soldater, pirater och banditer; alla tre typiska ”mansyrken” och typiska för en historia riktad till pojkar. Dessutom förekommer ofta våld, och det dricks stora mängder alkohol. Budskapet till pojkarna som läser serien är att du är fri att göra vad du vill och att följa dina drömmar.

I Mei-chan no Shitsuji är det även här männen som har makten, huvudpersonen Mei sveps med av händelserna och är i princip maktlös. Hennes farfar bestämmer hennes öde och hennes butler utför hans order. Här finns inte mycket våld, men den jag anser vara idealbilden av en man i serien, Rihito, förlöjligar ändå sin bror genom att säga att han inte är tillräckligt stark, och Rihito beskyddar även Mei med sin egen kropp när hennes hus exploderar, så fysisk styrka är ändå något relevant. Trots att Mei bör ha högre status än Rihito tycker jag ändå att det är tydligt att det är han som är den som bestämmer, då han oftast inte bryr sig om hur hon känner när han agerar. I och med detta tycker jag att han uppfyller han Connells åsikt om att den hegemoniska maskuliniteten ser ner på kvinnor, men han umgås trots allt även med Mei och tycks tycka bra om henne, vilket gör att jag ändå anser att han avviker till viss del från den normen. Dessutom får han positiva kommentarer från båda könen när han lagar mat som alla får äta när han besöker Meis skola, vilket även här gör att han viker från normen då matlagning är en traditionell kvinnoyrke. Men han får även positiva kommentarer från båda könen när han lyfter upp Mei i famnen och springer upp för trapporna i skolan trots att hon inte vill, så det är ändå tydligt att det är han som bestämmer vad som sker.

De könsroller som förmedlas i båda serierna tycker jag är att det är männen som bestämmer, det är de som har makten och är fria att göra som de vill. Männen är fysiskt starkare än kvinnorna, och det är denna styrka som räddar många situationer. Jag tycker att denna traditionella könsrollsbild både visar skapandet av maskuliniteter i mangaserierna, men även upprätthållandet av dem i ett större perspektiv då det är den traditionella mannen som porträtteras och det är alltså denna bild som förmedlas till de barn och unga som läser serierna. Precis som Connell skriver att bärarna av hegemonisk maskulinitet kan vara påhittade karaktärer, så tycker jag att man här ser hur den traditionella mansrollen förmedlas till unga läsare via dessa två serier. I One Piece förmedlas till pojkarna som läser känslan av att ha kontroll och att följa sin dröm, i Mei-chan no Shitsuji förmedlas till flickorna känslan av att svepas med när männen bestämmer (... och i många fall inte ha något emot det, då killarna är så snygga...).

Connell skriver också att när det kommer till könsroller så finns det alltid en manlig och en kvinnlig, och att könsroller är när män och kvinnor följer allmänna uppfattningar om vad som förväntas av deras respektive kön⁵⁰. En av dessa förväntningar anser jag vara den att tjejer ska spana in killar. Ett exempel på detta är att det är mycket fokus på männens utseende i *Mei-chan no Shitsuji*. Männen beskrivs flera gånger utifrån sitt utseende – att de är snygga och vad som är attraktivt hos dem, samt ifall de är flickornas typ av kille eller ej. Det är tydligt att när männen beskrivs i serien för flickor så är det ”den andre” som beskrivs – det är den man skulle vilja ha som pojkvän, klasskamrat etc. I *One Piece* är det istället tydligt att det är ”den samme” som beskrivs – den man skulle vilja vara själv. Här är det den fysiska styrkan som beskrivs istället för utseendet, och ingen man beskrivs som snygg. Att alla hjältar i serien som riktas till pojkar är män känns talande, då Connell menar att den hegemoniska maskuliniteten värderar kvinnor lågt. Dessutom är det alltså två olika könsroller som läsaren förväntas anta; flickorna antas ta den kvinnliga könsrollen som beundrar männens utseende, medan pojkarna förväntas anta den manliga könsrollen och själva vilja vill bli som seriens hjältar.

8.2.1 Diskussion utifrån tidigare forskning

Här kommer jag att diskutera de olika maskuliniteterna utifrån den tidigare forskning jag valt, det vill säga Mikael Cederboms *Shōjo och Shōnen – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv* och Annette Wannamakers *Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels*, och jag kommer även att besvara mina frågeställningar.

8.2.2 Vilka olika representationer av maskuliniteter förekommer i en manga riktad till flickor (*Mei-chan no Shitsuji*) och i en manga riktad till pojkar (*One Piece*), och hur ser dessa ut?

Som jag skrivit om ovan har jag hittat ett flertal olika maskuliniteter i de två mangaserierna, och det är inte alla som stämmer överens med den hegemoniska maskuliniteten.

Den övermodige mannen/den oprovocerat våldsamme mannen representeras av två karaktärer i *One Piece* som båda två förtrycker andra med hjälp av våld och rädsla. Jag tycker att man lätt kan koppla dem till det Wannamaker skriver om hur onda karaktärer rör sig i grupper som endast består av män⁵¹, där de båda karaktärerna som står för detta ideal är berättelsens skurkar och endast omger sig med män. De goda karaktärerna i *One Piece* umgås däremot, precis som Wannamaker skriver, i alla fall till viss del över könsgränserna. Även det

⁵⁰ Connell, *Maskuliniteter* s. 53

⁵¹ Wannamaker, *Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels*

Wannamaker skriver om hur traditionell maskulinitet som kopplas samman med förtryck ses som något negativt när hjälten möter en friare maskulinitet⁵² stämmer överens med karaktärerna i One Piece, där den övermodige mannen/den oprovocerat våldsamme mannen och deras traditionella maskulinitet framställs som något negativt i jämförelse med en av idealkaraktärerna, den beskyddande mannen, från samma serie. Vidare skulle jag säga att den här typen av maskulinitet är mycket maktlysten, något som Cederbom listar som ett av de vanligaste karaktärsdragen för manliga karaktärer i manga⁵³, dock tar Cederbom inte upp ifall detta är ett positivt eller negativt drag i de serier han läst – i One Piece tycker jag det definitivt framställs som ett negativt karaktärsdrag. Cederbom skriver även om makt, att det oftast är männen som har makt över andra i manga⁵⁴, och den här typen av karaktär menar jag definitivt har makt över andra, även om de innehar den på grund av våld eller rädsla bland sina underlydande. Den här typen av karaktär har också ett väldigt tydligt maskulint språk, i Cederboms studie fann han inga skillnader mellan könen när det kommer till språk⁵⁵ men det tror jag har sin förklaring i att han studerade svensköversatt manga, då de indikationer som gör språket tydligt maskulint på japanska inte har några direkta motsvarigheter på svenska.

Den beskyddande mannen och Mannen som följer sina drömmar är de två typer av maskulinitet som jag anser är idealet i One Piece. Som jag diskuterade ovan stämmer dessa två typer av maskuliniteter in på det Wannamaker skriver om goda karaktärer; de umgås över könsgränserna och deras något annorlunda maskulinitet framställs i positivt ljus när den ställs mot den traditionella maskuliniteten hos de onda karaktärerna. Då huvudpersonen i One Piece, Rufi, faller i kategorin mannen som följer sina drömmar, men ser upp till karaktären Shanks, som tillhör kategorin den beskyddande mannen, är det mycket av den beskyddande mannens ideal som går igen hos mannen som följer sina drömmar. Den beskyddande mannen är fysiskt stark, men använder inte denna styrka till att förtrycka andra utan endast till att beskydda sina vänner, något som även stämmer för mannen som följer sina drömmar. Draget av beskyddande är även något som Cederbom beskriver som ett av de vanligaste karaktärsdragen hos manliga karaktärer i manga och att mannen som beskyddar kvinnan var den vanligaste genusstereotypen⁵⁶. I One Piece är det dock vanligare med en vuxen man som beskyddar ett barn, eller en man som beskyddar en annan man. Mannen som följer sina drömmar är förutom beskyddande även en man som följer sina drömmar, precis som namnet antyder. Rufi och Zoro, de två karaktärer som hör till denna kategori, är båda beredda att gå hur långt som helst för att uppnå sina drömmar, och detta är något som framställs som mycket positivt i serien.

⁵² Ibid.

⁵³ Cederbom, *Shôjo och Shônen – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s 21

⁵⁴ Ibid., s. 25

⁵⁵ Ibid., s. 27

⁵⁶ Ibid., s. 21 - 22

Angående det Cederbom skriver om olika typer av makt⁵⁷ så tycker jag den här typen av karaktär istället representerar de som har makt över sig själva. Mannen som följer sin dröm bestämmer helt och hållet över sig själv och har valt att leva sitt liv som han gör. Den beskyddande mannen styr inte andra med våld och bestämmer själv när han ska agera, vilket enligt mig pekar på att han har makten att bestämma över sig själv. När det kommer till språk använder de här typerna av karaktärer samma grad av manligt språk; de talar tydligt maskulint, men inte lika överdrivet som den övermodige mannen/den provocerat våldsamme mannen.

Den fege mannen är en typ av karaktär som Coby i One Piece representerar. Precis som det låter är han en feg och rädd karaktär, och jag tycker att det är tydligt att detta är något som gör att andra karaktärer ser ner på honom. Cederbom skriver att mod ofta är i fokus när det kommer till manliga karaktärer i manga, och att modet visar att en karaktär är en riktig man⁵⁸. I början av berättelsen är Coby feg, han blir slagen och hunsad av alla, men i slutet vågar han stå upp för sin dröm och får modet att slåss tillbaka, något som skildras i mycket positivt ljus, och då tycker jag att man kan se det som att han utvecklas och blir just ”en riktig man”. Därför tycker jag även att man kan säga att mod är något viktigt för idealbilden av en man i One Piece; Rufi och Zoro har modet att följa sin dröm oavsett vad det kostar, Shanks har modet att gå in och försvara Rufi när han blir misshandlad och Coby blir accepterad först när han har mod att stå på egna ben. Även den här typen av karaktär kan man koppla till det Cederbom skriver om makten att bestämma över sig själv, först har Coby inte den makten men i slutet får han den. När det kommer till språkaspekten talar Coby artigt och med undantag för ordet han använder för ”jag” så använder han ett språk som kan användas av både kvinnor och män.

Den perfekta mannen representeras av karaktären Rihito från Mei-chan no Shitsuji. Han framställs som jättesnygg, jätteduktig på att laga mat och andra hushållssysslor samt att han även är fysiskt stark. Han är beskyddande gentemot seriens huvudperson Mei, och han skyddar henne bland annat med sin kropp vid en explosion. Därför tycker jag att han är ett tydligt exempel på det Cederbom fann som den vanligaste genusstereotypen i manga: en man som beskyddar en kvinna. När det kommer till makt lyder han under sin arbetsgivare, Meis farfar, vilket skulle kunna ses som att han inte har makten att bestämma över sig själv. Dock tar han sig ganska stora friheter med Mei, och lyder inte henne trots att hon egentligen är hans nya arbetsgivare, så även om han står under farfadern i rang så bestämmer han ändå till stora delar över Mei och sitt eget liv, vilket jag tycker kan tolkas som att han bestämmer över vissa delar av sitt eget liv men inte alla. Då han får positiva kommentarer från båda könen oavsett om han lagar mat eller bär Mei i sina armar tycker jag att han är idealbilden av en man i Mei-chan no Shitsuji då alla ser upp till honom. Att han städar eller lagar mat, det vill säga utför

⁵⁷ Ibid., s. 25

⁵⁸ Cederbom, *Shôjo och Shônén – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s. 22

traditionella kvinnoyrssysslor, verkar inte heller medföra några negativa kommentarer, inte från killarna i Meis skola i alla fall. När det kommer till språket talar Rihito mycket artig, men inte på ett könsbundet sätt och hans språk skulle kunna användas av en kvinna.

Buspojken är vad jag valde att kalla karaktären Kento ifrån Mei-chan no Shitsuji. Han är jämnårig med seriens huvudperson Mei, och trots att han är ganska otrevlig mot henne och retas med henne så är han hemlig kär i henne. De är klasskamrater och eftersom det går både tjejer och killar i skolan så umgås Kento över könsgränserna, vilket stämmer överrens med det Wannamaker skriver då han är en av de goda karaktärerna. Kento är även beskyddande mot Mei, även om det inte är lika direkt som Rihito. Han ger bland annat upp sin egen framtid för att bli en butler, av den enda anledningen att han tror att hon kan bli sårad och utnyttjad av Rihito och därför vill beskydda henne. Även han stämmer alltså in på Cederboms resultat om mannen som beskyddar kvinnan. Angående makten att bestämma över sitt eget liv så tycker jag att Kento endast bestämmer delvis vad som ska hända. Han blir indragen i Rihito och Meis farfars planer för Mei, som han förvisso kunde ignorerat, men då han tycker mycket om Mei måste han bli en butler då detta är det enda sättet för honom att kunna beskydda henne. Detta gör att jag tycker att det endast delvis var hans eget val att bli butler. När det kommer till språkbruk har Kento ett tydligt maskulint språk som inte skulle kunna användas av en kvinna.

Mannen som drar i trådarna är en typ av karaktär som Meis farfar Kintarou från Mei-chan no Shitsuji representerar. Mest utmärkande för den här karaktären är att han har väldigt mycket makt och den använder han för att få sin vilja igenom. Jag skulle säga att han både har makten att bestämma över sig själv och makten att bestämma över andra, då han är överhuvudet i en rik storföretagarfamilj med många tjänare. Han beordrar tjänstefolket att utföra allt han vill, och han använder sin makt för att manipulera andra för att få igenom sin vilja. Jag skulle även säga att han är maktlysten, ett av de vanligaste karaktärsdragen när det kommer till manliga karaktärer i manga enligt Cederbom⁵⁹, men att dessa delar av honom tycker jag framställs som något negativt då han även har en snäll sida som är den han visar Mei. Att han dessutom tvingar iväg henne från sitt hem genom att manipulera henne då han vill att hon ska gå på en prestigefull privatskola tycker jag pekar på att han egentligen är en ganska elak och mycket egoistisk karaktär. När det kommer till språket har Kintarou ett maskulint språk, vilket syns i valet av ord för ”du” och ”jag”, och även att maskulina slutpartiklar ibland används.

⁵⁹ Cederbom, *Shôjo och Shônén – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s. 21

8.2.3 Vilka eventuella skillnader finns det mellan de båda studerade serierna när det kommer till maskuliniteter?

Jag tycker att det finns flera skillnader mellan de båda studerade seriernas maskuliniteter, där ett tydligt exempel enligt mig är hur karaktärerna i One Piece flera gånger utmanar den hegemoniska maskuliniteten och istället framställer en annan maskulinitet som idealet i serien. Den typen av ifrågasättande eller utmanande tycker jag inte återfinns i Mei-chan no Shitsuji på samma sätt, även om den ideala manliga karaktären ändå avviker från normen genom att umgås med kvinnor och utföra hushållsysslor. Enligt mig är det i One Piece tydligt när två maskuliniteter ställs mot varandra vilken som framställs som den ”rätta”, medan någon så här tydlig konflikt och rangordning mellan maskuliniteter inte förekommer i Mei-chan no Shitsuji. Det är dock tydligt att mannen som utför hushållsysslor i Mei-chan no Shitsuji endast möts med beundran när han lagar mat som alla får äta – han möts dock med samma beundran när han lyfter upp seriens kvinnliga huvudperson i famnen och springer upp för trapporna mot hennes vilja. Att maskuliniteterna förändras och byts i serien riktad till pojkar tror jag beror på att männen i denna serie är subjekt och därmed kan de utvecklas, en förändring som skildras inifrån. Männen i serien riktad till flickor är däremot objekt som studeras utifrån, och en förändring på samma sätt som i pojkmangan är kanske därmed svårare att skildra.

I One Piece förekommer det två gånger att karaktärer byter maskulinitet, något som inte förekommer i Mei-chan no Shitsuji. I början av One Piece så anser Rufi att man bör slå tillbaka för en förolämpning, men han ändrar sig och ser att man istället endast ska slåss för att beskydda, och Coby som i början inte vågar stå upp för sig själv och sin dröm vågar sedan göra det i slutet. Kanske kan detta tolkas som att maskuliniteterna är friare i One Piece och lättare att förändra, eller så görs detta endast för att tydligare visa vilket som är idealet i serien då båda dessa karaktärer byter till maskuliniteter närmare idealet.

Våld är något centralt i One Piece när det kommer till maskuliniteter men det förekommer endast en gång i Mei-chan no Shitsuji. I One Piece används våld för att lösa konflikter mellan olika typer av maskuliniteter, där den ideala maskuliniteten alltid vinner. Det framställs som någonting positivt för en man att ha styrkan att besegra andra, och i fallet Coby används våld som ett tecken på att han bli en riktig man när han till slut vågar slå tillbaka. I Mei-chan no Shitsuji däremot förekommer våld endast en gång, det är i ett sammanhang där Rihito hävdar sin överlägsenhet gentemot Kento genom att skjuta en förgiftad pil mot honom. Det här tolkar jag dock inte som om att Kento skulle vara en sämre typ av maskulinitet, utan endast att Rihito är avundsjuk på att Kento känner Mei bättre, så även om våldet används som ett bevis på överlägsen status så tycker jag inte att det är en indikation på huruvida det är en sämre eller bättre maskulinitet på det sätt det är i One Piece. Att våld är vanligare i One Piece tror jag beror på att det är väldigt olika typer av konflikter som skildras i de båda serierna: i One Piece handlar det ofta om yttre konflikter, till exempel att försvara sig mot ett angrepp eller att slå sig fri från att vara fångad, situationer som ofta slutar i våld, och som löses när de goda karaktärerna vunnit över de onda. I Mei-chan no Shitsuji handlar det istället mest känslor och

inre konflikter av typen ”Ska jag flytta till en okänd skola eller bo kvar?” eller ”Tycker hon/han om mig?” och dessa konflikter löses inte med våld utan samtal eller handlingar av de olika karaktärerna som antingen löser eller fördjupar konflikterna.

Hur de framställs visuellt är en annan punkt där de båda serierna skiljer sig åt. I One Piece finns det en del fantasy-inslag i karaktärsdesignen, där en karaktär har en stor yxa istället för en arm och en annan karaktär kan töja ut sin kropp som gummi. Det finns dessutom överdrivet muskulösa manliga karaktärer. Precis som Cederbom fann i sin studie⁶⁰ har karaktärerna varierande bredd och längd i serien som riktas till pojkar. Ingen av de manliga karaktärerna i One Piece får någon kommentar om sitt utseende, utan endast om sitt beteende. I Mei-chan no Shitsuji finns däremot inga fantasy-inslag och ingen av karaktärerna har någon övernaturlig förmåga. Killarna tecknas som längre än tjejerna, vilket även detta stämmer överens med Cederboms studie. Här finns inte heller några överdrivet muskulösa män, och att de viktigaste manliga karaktärerna framställs som snygga framgår tydligt av de kommentarer de får av seriens andra karaktärer.

Det finns även en viss skillnad när det kommer till de manliga karaktärernas språkbruk i serierna, där det mycket manliga och slarviga språkbruk hos de onda karaktärerna i One Piece inte har någon motsvarighet i Mei-chan no Shitsuji, och där det mycket artiga språket hos butlern i den serien inte har någon motsvarighet i One Piece. Det finns även språkbruk som liknar varandra, där Zoro, Ruffi och Shanks från One Piece pratar ungefär på samma sätt som Kento från Mei-chan no Shitsuji, det vill säga tydligt manligt men inte lika överdrivet som de onda karaktärerna. De två resterande karaktärerna, Coby från One Piece och Kintarou från Mei-chan no Shitsuji har varsitt sätt att prata på, där Coby använder ett artigt, icke könsbundet språk, och där Kintarou talar tydligt manligt med en indikation att han är en äldre man.

När det kommer till vilken miljö karaktärerna rör sig i och vilka yrken de har finns det skillnader mellan de båda serierna. I One Piece utspelar sig berättelsen i en fantasy-värld full av pirater och banditer, medan Mei-chan no Shitsuji utspelar sig i en vanlig skola i en vanlig småstad. Männerna i One Piece är pirater, banditer eller marinsoldater – med två undantag är det endast män som har dessa yrken i serien. I Mei-chan no Shitsuji är männen pojkar som går i skolan, butlers eller ett överhuvud för ett stort företag. I One Piece finns det som sagt inte många kvinnor, men de goda karaktärerna umgås ändå över könsgränserna, medan det i Mei-chan no Shitsuji finns en jämn fördelning av båda könen bland annat i skolan där det är lika många pojkar som flickor och umgänge över könsgränserna är vanligt.

⁶⁰ Cederbom, *Shôjo och Shônén – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*, s. 23

8.3 Vidare studier

Detta ämne är långt ifrån uttömt och lämpar sig väl för vidare studier. Till exempel kan man välja att läsa flera volymer av respektive serie för att få ett större underlag vad gäller karaktärernas beteende och hur detta eventuellt förändras. Man skulle även kunna välja att jämföra andra genrer, till exempel kan man försöka hitta serier från samma genre som riktar sig till var sitt kön, eller så kan man studera manga som riktar sig till vuxna för att se vilka ideal som förekommer där, förslagsvis jämfört med sådan som riktar sig till barn.

10. Sammanfattning

Syftet med denna uppsats är att studera maskuliniteter i manga, och att jämföra ifall de skiljer sig åt beroende på om serien riktar sig till pojkar eller flickor. Mina frågeställningar är:

1. Vilka olika representationer av maskuliniteter förekommer i en manga riktad till flickor (*Mei-chan no Shitsuji*) och i en manga riktad till pojkar (*One Piece*), och hur ser dessa ut?
2. Vilka eventuella skillnader finns det mellan de båda studerade serierna när det kommer till maskuliniteter?

Jag har valt att använda R.W. Connells bok *Maskuliniteter* som teoretisk utgångspunkt för min studie, och jag använder mig av den i analysdelen.

Mitt material består av den första volymen av pojk-mangan *One Piece* respektive flickmangan *Mei-chan no Shitsuji*, vilka var de bäst säljande serierna för sina målgrupper år 2009. Min uppsats är en analys av de mer betydande manliga karaktärerna i båda serierna, där jag bland annat tittat på deras språk, yrken och om de umgås med kvinnor.

Resultatet blev att det förekommer flera olika typer av maskuliniteter i de båda serierna. I *One Piece* förekommer den övermodige mannen/den provocerat våldsamme mannen, den beskyddande mannen, den fege mannen, och mannen som följer sina drömmar. I *Mei-chan no Shitsuji* förekommer den perfekta mannen, buspojken och mannen som drar i trådarna.

Det finns betydande skillnader mellan maskuliniteterna i de båda serierna. I *One Piece* utmanas den hegemoniska maskuliniteten, den rådande normen, när de goda karaktärerna som har en annorlunda maskulinitet besegrar de onda karaktärerna som har en klassisk maskulinitet. Här finns även karaktärer som byter maskulinitet. I *Mei-chan no Shitsuji*, där männen är mer objekt, beskrivs männen istället utifrån utseende och våld är ovanligt då det oftare är känslokonflikter som porträtteras. Miljön är väldigt olika i de båda serierna; *One Piece* utspelar sig i en värld full av pirater, banditer och äventyr medan *Mei-chan no Shitsuji* utspelar sig i den vanliga världen. Karaktärsdesignen skiljer sig åt då det finns väldigt muskulösa män och karaktärer med fantasy-inslag i *One Piece*, något som inte förekommer i *Mei-chan no Shitsuji*. Men det finns även likheter mellan de båda serierna, bland annat att de goda karaktärerna umgås över könsgränserna och att vissa karaktärer har liknande språk.

11. Källförteckning

Tryckta källor

Connell, R.W. (2008) *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos.

Miyagi, Riko (2009). *Mei-chan no Shitsuji 1*. Tokyo: Shueisha Inc.

Oda, Eiichiro (2010). *One Piece 1 Romance Dawn*. Tokyo: Shueisha Inc.

Strömberg, Fredrik (2008). *Mangabiblioteket Introduktion till den asiatiska seriekulturen*. Lund: BTJ Förlag.

Taga, Futoshi (2005). "East Asian Masculinities". Ingår i *Handbook of Studies on Men & Masculinities*, Editors: Kimmel, Michael S. & Hearn, Jeff & Connell, R.W. Thousand Oaks/London/New Delhi: Sage Publications, s. 129 – 140.

Internetkällor

Cederbom, Mikael (2007) *Shôjo och Shônén – svensköversatt manga ur ett genusperspektiv*. B-uppsats i medie- och kommunikationskunskap, Institutionen för Journalistik och Masskommunikation, Göteborgs Universitet.

http://issuu.com/naninanix/docs/shojo_och_shonen_manga_mikael_cederbom [2011-02-22]

Margarets officiella hemsida för Mei-chan no Shitsuji.

<http://margaret.shueisha.co.jp/regular/meichannosituji/> [2011-03-21]

Oricons lista över 2009 års bäst säljande serier i Japan.

http://www.oricon.co.jp/entertainment/ranking/091204_01_13.html [2011-02-22]

Shonen Jumps officiella hemsida för One Piece.

<http://shonenjump.com/j/rensai/onepiece/index.html> [2011-03-21]

Shueishas hemsida för information kring läsare av Margaret (riktar sig till reklambranschen).

http://adnavi.shueisha.co.jp/themargaret/f_magazine.html [2011-03-21]

Shueishas hemsida för information kring lärare av Shonen Jump (riktar sig till reklambranschen).

http://adnavi.shueisha.co.jp/w_jump/f_magazine.html [2011-03-21]

Wannamaker, Annette (2006) *Men in Cloaks and High-heeled Boots, Men Wielding Pink Umbrellas: Witchy Masculinities in the Harry Potter novels*. Ingår i *The Looking Glass : New Perspectives on Children's Literature*, Vol 10, No 1.

<http://www.lib.latrobe.edu.au/ojs/index.php/tlg/article/view/96/81> [2011-02-22]